

SLOVENSKI NAROD.

Istaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah za dijake velja zalžana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiri-stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Vstane v Hercegovini in Bosni.

Iz Zagreba, 20. avg. [Izv. telegram „Slov. Narodu.“] Vstane v Bosni se širi po mejah Srbije, Slavonije, Hrvatske in Dalmacije. Vstajnikom manjka samo orožja in strelnega praha. Turki na cesti Brod-Serajevo ne dopusté prelaziti ženam in otrokom v Avstrijo, ter jih na savskem bregu sekajo! Pri Kostajnici so Turki streljali na avstrijske orožnike, braneče na našem teritoriji pribeglo rajo proti turškim vojnikom. Bitka na več stranéh.

Iz Dubrovnika v Dalmaciji, 20. avg. [Izv. telegram „Slov. Narodu.“] Sredo so bili Turki na Savi in na jugu v Hercegovini pri Dabru (kar je uže naš včerajšnji telegram iz Spljeta poročal. Ur.) potolčeni. Četrtek in danes v petek je velik naskok na Trebinje. Boj traje še sedaj dalje.

O vstanku v Bosni se piše iz Kostajnice „Obzoru“, da vstašem najbolj orožja in strelnega praha manjka. V Kostanjico so prišli Bošnjaki in ponujali cekin za funt pulfra, a nij ga bilo. Nadejajo se na pomoč iz Avstrije. Tudi starega orožja prosijo Hrvate, trdeč, da ko bi orožje imeli, ne bi doma „ostala živa muška glava.“ V gozdu Balju pri Kostajnici je vodja vstašev neki Pecija, ki je uže l. 1858. boril se z Turki.

Hrvatski „Obzor“ piše: „Mi priznajemo, da Hrvatskoj, a osobito Dalmaciji nema gospodarske budućnosti bez Bosne i Hercegovine, ali današnji avstrijski državni tako nemisle, a mi nemamo sile, da ih osvjedočimo. Nu nismo nikako voljni za volju veliko-njemackih interesa, koji danas

gospoduju u Beču, priediti sloge, koja je edina kopča budućnosti čitavoga slovjen-skoga naroda na jugu, i koja je za sretni uspjeh današnje borbe za oslobodj nje tako silno nuždna.“

Srbi iz Šabca so knezu Milanu telegrafirali: „Le potem se bodemo tvojega ženitovanja veselili, ako četrti Obrenovič dovrši, kar je prvi začel, da se prvi srbski princ-naslednik rodi v Sarajevu ali Pzrenu.“ Vse sili na boj!

V „Glasu Črnogorca“ čitamo, da je iz Caigrada vzdignilo se 20 bataljonov turške vojske proti Hercegovini.

Iz Trsta si daje nemška „N. Fr. Pr.“ nemško jezo pisati, da so vsa poročila iz Dalmacije le za vstaše ugodna in da ne govoré nikoli o turških vsehilih (von türkischen Erfolgen.) Ljubi turški prijatelji, ti Nemci!

Kako podlo in surovo pišejo nemške novine v Avstriji o tem boji Slovanov za svobodo, kaže članek „N. Fr. Pr.“ od 19. avgusta: „Naj se nam prizanaša z govorenjem o osvobojevalnej misiji druhalij (banden), ki pustoše Hercegovino in morda tudi Bosno. Ta vstaja nema s kulturo in napredkom nič opraviti, ona nij izvirala iz blazega nagona, nego je delo čestiželjnih in poveljčati se hotečih jugoslovanskih glavačev, ki rabijo za dosego svoje prevzetnosti najnižje in najpodlejšje strasti.“ Tako psuje glavni nemški organ.

Tržaška „Naša Sloga“, katerej urednik je duhovnik, piše te le poštene besede, kakor jih v posnemanje priporočamo našim duhovnikom v vsem narodnem: „Čemu se

pak nadasve veselimo i radujemo, jest, da se ovom prigodom nepita, tko se kako krsti (križa), nego čije su ga ga zadobile prsi; pa da se katolici i pravoslavni kao braća bore i umiru pod istom zastavom za krst častni i slobodu zlatnu; dapače da ima medju ustašami i samih muhamedanacah, ali po krvi i jeziku pravih čistih Srbinah. Gdje se je krv krvi ovako milo javila i odazvala, kako nikad do sada, tu se možemo zastalno nadati svemu, čim Bog dieli složnoj i ljubečoj se braći!“

Od bosenske meje 18. avg. [Izv. dop.]

Zadnje tri noči bili so bregovi Une in Save od Kostanjice pa dole do srbske meje s kresovi razsvetljeni. Kresovi? Kakšni kresovi! — Goreli so turški karauli, turški čardaki, turški gradovi, turška poslopja. Raja se je vsa naenkrat vzdignila, ter na nepripravljene, iznenadene Turke planila. Kdor Turkov more, beži preko Save. Na Hrvatskem in v Slavoniji uže mrgoli tacih turških begunov. Tekla je tudi uže krv. Mogel bi reči, da je uže do 100 Turkov kot žrtva palo. Vstajniki se zbirajo po gozdih in planinah, čakaje orožja in vodjev. Večidel so še oboroženi z baltami, kosami, vilami in enakim orodjem. Puško ima komaj vsak deseti. Z golo roko in boso ного si morajo stoprv od sovražnika orožje privojskovati. Ali junak se tega ne plaši, zlasti Bošnjak proti kukavici Turčinu ne. Vstaja je na isti dan v dolžini kakih 20 milj bruhnila. To je dokaz, da je uže dalj časa in sicer po strogem načrtu pripravljena bila. Bosna in Hercegovina sta sedaj za Turčijo toliko kot izgubljeni. V treh tednih je vstajniška vojska v Sarajevem. Če se še to v poštev vzame,

Listek.

Iz St. Peterburga. [Izv. dop.]

Opisal sem bralcem „Slov. Naroda“ uže dve svečanosti, vršivše se letošnjega šolskega leta v tukajšnji univerzi, dve učeni razpravi, kateri ste bili za vas morda nekoliko zanimivi, samo za to, ker se je pri prvi govorniku o naših slovanskih bratih, zadavljenih z nemško „kulturo“, o Pribaltijskih Slovanih, a pri drugi o vseh Slovanih, o najvažnejši nalogi našega prihodnjega roda, o slavjanskej vzajemnosti. A danes vam ne pišem o bratskih pokojnikih, tudi ne o kreposti, proti katerej je naše slovansko pleme od nekdanj grešilo najsilnejše, proti katerej grešimo žalibog še tudi mi, nego pisati mi je o našem delu, kateremu je predmet vejica slovenska, a pisatelj, rusk profesor, ki je živel čez jedno leto mej Slovenci, pojavivši se mej tem i

marljivega delatelja v slovanskej žurnalistiki. — 23. maja je napravil doktorat iz slovanskih jezikov, da iz primerjajočega jezikoslovja ariških plemen sploh, v tukajšnji univerzi J. A. Baudouin de Courtenay, pri katerej priliki je zagovarjal svoje najnovejše delo „opit fonetiki Rezijskih govornov. St. Petersburg 1875. Tipogr. A. E. Kožančikov.“

Omenjenega dné bilo je prekrasno vreme, bila je i nedelja. Lahko je razumeti, da pri tacik okolščinah dvorana univerzitetaska nij bila tako polna obrazovanega tukajšnjega naseljenja, kakor je navadno pri jednacijah prilikah — bilo je poslušalcev še precej.

Prezanimiv bil je uvodni govor g. disertanta. Občinstvo poslušalo ga je z velikim pozorom. G. profesor je v pojasnjenje svojega razbora pričujočim prav mično risal Rezijsane sploh: v geografičnem, etnografičnem, zgodovinskem, literaturno-kulturnem in v družih obzirih, risal lego i sosedstvo rezi-

jansko zemlje, ter tako dotaknol se tam pa tam tudi Slovencev sploh.

Sama disertacija je trajala le dve uri, vršila se tako prosto, da se še nobena nij tako, kolikor sem jih jaz slišal. G. disertant je rezultate svojih studij skopičil v 11 stavkov, položenij (thesis). Ti rezultati so v celej razpravi tako silno dognani, da učeni oponenti skoro nijso mogli ničesar najti, na čemer bi si bili smeli resno izpodtikati. Oporekale so se samo nekatere malenkosti, katere so odvisne od posamnih ličnosti, in se morejo povsod izvohati. Tak n. pr. g. Lamanskemu nij bilo všeč, da se je učeni jezikoslovec ogrančil na tak malen prostranstvu, da v krog svojih raziskavanj nij vzel več narečij jugoslovanskih, na pr. vseh slovanskih. G. Srežujevskij starši srdil se je na doktrino, da bi bila „I“ i „r“ samoglasna, a ne, kakor on hoče, soglasnika.

Omenjena knjiga je v resnici delo, svo-

da je srbsko ministerstvo palo, je gotovo, da bo tudi Srbija Turčiji vojsko napovedala, če se to morebiti mej tem, ko to pišem, uže zgodilo nij. Ne mara, da bo celi Balkanski polotok v živem plamenu vzplamtel. Bolgari Arnati in Grki gotovo ne bodo prekrizanimi rokami gledali borbo celega srbskega naroda proti mahomedanizmu! Uže sedaj je opravičeno vprašanje: kaj bo z Bosno, kaj z Hercegovino, če se otreseti turškega jarma. — Avstrijski Nemci so rekli, če ne morebiti iz hinavščine — da se jim gabi hercegovinske in bosniške „divjake“ v svojo državno družbo sprejeti. Hvala jim na tej izjavi! Saj se tudi Bošnjakom in Hercegovcem prav nič ne mili okusiti nemški ustavoverni absolutizem. Raje bi Magjari posegli po teh deželah. Saj njihovi zgodovinopisci trde, da ste tudi Bosna in Hercegovina spadali pod ogersko krono, in pri zadnjem kronanji se je tudi bosniški grb nosil pred kraljem. Če bi se to kedaj uresničilo, kar se ne bode, onda bi Magjari takoj Sarajevo prekrstili v Sarajvaroš, Trebinje v Terebinji itd. Bošnjaki in Hercegovci ne prelivajo denes svoje krvi niti za Švabe niti za Magjare, niti za kogar bodi drugega nego za sebe, za svojo slovansko slobodo, za svojo samostalnost, za svojo vero in za svojo narodnost. Gotovo bo diplomacija na to delala, da se ne ustvari nova slovanska država na jugu, zakaj ne, ravno in samo za to ne, ker bi slovanska bila. Sicer je pa denes v taboru vstajnikov toliko inteligentnih ljudij, da se nij bati, da bi diplomacija Bošnjake in Hercegovce tako lahko prevarila.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. avgusta.

Cesarjev rojstveni dan je bil povsod v Avstriji slovesno obhajan. V Berlinu je dal dvor v to ime obed.

V **Galiciji** se močno agitira, da bi namesto Goluhovskega prišel Potocki, a ne Ziemialkowski za cesarjevega namestnika.

Ogerski državni zbor bode 28. t. m. odprl najbrž cesar osobno in se bode otvorjenja morda i cesarjevič naslednik udeležil.

Vnanje države.

Francoska „Liberte“ poroča, da je minister Buffet 17. t. m. z britanskim poslanikom govoril zarad hercegovskega vstanka in precej potem pismo v London poslal.

Iz **Madrida** poročajo, da bode po novejši rekrutbi do 1. decembra možno dobiti 70.000 bojevitih vojakov. Vlada neče pred začetkom zime nobenega odločnega udara delati. — Kakove so uže socialne razmere, kaže to, da so razbojniki napali železnični vlak mej Babelono in Seragoso, ter potnike oropali.

Dopisi.

Iz Grajske vasi 18. avg. [Izv. dop.] Dne 14. t. m. je bila v Grajskej vasi in dne 16. t. m. na Gomilskem volitv novih udov v krajni šolski svet Gomilski. Mi smemo s to volitvijo prav zadovoljni biti, ker pridejo v krajni šolski svet narodni, svobodomiseln, in za šolo jako vneti možje, od katerih pričakujemo, da bodo sedanjo našo zelo zanemarjeno šolo nekoliko povzdignili in v red spravili. Se ve da jim bode veliko truda prizadejalo, predno se šola uravna toliko, da bode vsaj podobna našim sosednjim šolam, kajti kakor uže znano, imamo učitelja starokopitneža, ki nij prijatelj narodnega napredka.

Ravno kar smo na Vranskem dobili novega c. kr. sodnika g. Kotzbeke, kateri nam bode gotovo glede uradnega jezika bolj pravičen, kakor njegov prednik, kajti prva njegova okrožnica na županstvo poslal je pisano v poštenem, pravilnem slovenskem jeziku, kar se poprej nikdar nij zgodilo! Tukaj se je torej na bolje obrnilo. Ali ravno narobe se je zgodilo pri c. kr. davkarstvu. Bo uže skoraj leto in dan, od kar so izostali slovenski dopisi. Gospodje, ne mislite, da §. 19 drž. osnovnih postav za vas nij postavljen. Če vam je dober slovenski krub, vam mora biti tudi po godu slovenski jezik. —s—

Iz Idrije 17. avg. [Izv. dop.] Brali smo denes v „Slov. Nar.“, da misli neki dopisovalec kritikovati nemško gledališče. Zakaj ne poroča on nič o slovenskej predstavi, ki jo je napravila tukajšnja čitalnica? Naj pa jaz malo izpregovorim o našej čitalnici. V nedeljo, ko je minola popoldanska služba božja, podali so se tukajšnji narodnjaki v Ljubevč, kraj, katerega po leti radi obiskujejo Idrijčani. Napravila je namreč tam čitalnica veselico. — Igralo se je, srečalo, pelo in plesalo, da je bilo kaj. V igri „Sitnost za sitnostjo“ obnašali so se vsi igralci prav vrlo, posebno pa moramo

pohvaliti gospodičino Podobnikovo in gospodičini Premersteinovi. To so narodnjakinje, da malo tacih, marljivosti teh treh gospodičin in gospodu Fajglju imamo se zahvaliti, da smo se ta večer prav dobro zabavali. — Vse so omenjene gospodičine same okinčale, delale so same priprave od jutra do mraka. Take morale bi biti vse slovenske devojke.

Iz Ljutomera 10. avg. [Izv. dop.] (Naši Slovenci in njih gibanje. Naši nemškutarji in njih neznosna ohlost.) Napredek socialnega života slovenske napredne stranke je sličen prizadevanju moštnim penam o vrenji v tacem sodu, katerega manjka barem za osmino; kajti, odkar je slabo finančno gospodarjenje našo čitalnico spat spravilo, zahman so odborovi sklepi proti letergiji, katera brani čitalnici na noge. Zaletavajo in vzpenjajo se pram vehi sangvinične sile, da bi kdo mislil, da morajo čez odprtino planiti šumeče pene, a ipak smo še uvek onda, gder smo bili pred letom. Jedva poznamo drug družega, ker se nikdar ne zidemo v čitalnici. Pa kako bi se tudi zbirali v čitalnici, katere nemamo. Zakaj pa ne? Motivi temu, da je naša čitalnica le na papirji, so mnogi. Glavni uzrok je vsakako ta, da nam manjka voditeljev za to. Kje pa je gosp. Kukovec? poreče kdo. Evo, on ima uže družih neogibljivih opravil čez glavo, kot načelnik okrajnega zastopa, krajnega zastopa, krajnega šolskega sveta, posojilnice itd., da bi često skoro ne znal poleg vsega tega še kot ekonom, kam naj bi stopil na delo. Zakaj pa čitalničarji družega nijso volili za svejega predsednika? Ker nijso imeli koga, razven g. Lapanja, kateri bi bil edini sposoben poleg g. K. za to mesto. Novine sicer cirkulirajo od čitalničarja do čitalničarja, a to nij mogoče brez čestih nerednostij. G. dr. Mravljak je pripravljen za gmotne žrtve, a za odbor on neče biti, zaradi bolehnosti svoje. Ostalo učiteljstvo in pa svečeništvo se pa itak često prestavlja. Okoličanov, osobito pa tržanov nam se je pa absolutno tvegati za čitalnično smoter. V kratkem mora biti inače ali — ali. Edini g. G . . . . bi mogel prevzeti razven K. in L. to zadačo, samo da bi barem nekoliko popustil puško in divje race. Tu bi bile narodne zasluge.

Naš po večini narodni krajni čolski svet je uže več učiteljev izvolil, da bi ne stradala

jega tvoritelja vredno. Njen predmet je, kakor kaže naslov, „kat. eksch'en“ jezikosloven, torej tak, da mi ga tukaj nij razpravljati, da-si je ta učeni trud za slovensko literaturo prevažen, da bi ga smeli ne prezirati za vsem, da bi se z njim ne seznanil slovenski književni svet „mit einem gewissen Anstrich von trockener Schulgelehrtheit.“ A slovenskim čitateljem sploh, gotovo bolj ustrežem, če vam predam nekoliko o pisatelji samem, kateri se je toliko potrudil raziskavati skrivnosti rezijanskega govora, obdelovati ledino slovenskega slova.

J. A. Baudouin de Courtenai rodil se je 13. marta 1845. leta v Radzyminu, malem selcu blizu Varšave. Kakor ime kaže, bili so njegovi predki francoskega roda, a so potem se na ruskej zemlji delom popeljčili, delom porusili. Gimnazijske studije dovršil je v realnej gimnaziji v Varšavi, tam je obiskoval tudi „prigotoviteljni kurs za univerzitet“; trpel je dve leti tak tečaj, in

kolikor jaz vem, so se zdaj uže odpravili. 1862. leta stopil je v varšavsko univerzo, katero je dovršil čez četiri leta kakor magister s slavnim uspehom, kar pa je veljalo le za kraljestvo poljsko, ibo za carsko rusko moral je magistrat napraviti še posebej leta 1870., v Peterburgu 1867. Odpravil se je v Prago, kjer je slušal Hatalo, potem v Jenou, k znamenitemu Schleicheru, in poslednjič v Berlin, kjer slovi Veber. 1868. leta prišel je v Peterburg, kjer se je pod vodstvom Srezujevskega staršega pečal dve leti s primirjajočo gramatiko. 1870. leta postal je „doktor der vergleichenden Sprachwissenschaft in Leipzig,“ a za tem ruskih univerzitetov magister v Peterburgu, kjer je prihodnje leto kak privatdocent prepovedaval indoevropske jezike 1872. l. Šel je zopet za granico, da bi nadaljeval svoje studije. Živel je mej Slovenci Kranje, Goriške in Primorja skoraj dve leti, izgledoval v tem kratkem času devet grup zapadno-južnoslo-

vanskih govorov, prisvojil si i praktično slovenski literaturni jezik, v najnovejšem času živel v Lipsiji, kjer je napisal svojo „poskušnjo fonetike Rezijanskih govorov,“ kak prvi sad dveletnega trudnega uka, ter z njo dosegel najvišjo stopinjo učene karijere.

G. Baudouin de Courtenai je čezmerno marljiv in rodoviten pisatelj. On govori vse slavjanska narečja s precej dobro razliko. Pisal je največ ruski, zatem poljski i slovenski. Dopršil je uže 16 spisov, večjih in manjših, kateri segajo v slavjansko i premirjajoče jezikoslovje sploh. Mej temi se odlikujejo posebno „o drevnje-poljskom jaziké do 14. stoletija. Leipzig 1870,“ in spis, o katerem vam denes govorim. Mladi učenjak kaže v svojih raziskavanjih nenavadno točnost, vstrajnost in pridnost, za kar ga gosp. Lamanski nij brez velike pohvale imenoval „učenago monastirskoj priléžnosti“ — Klostergelehrter. Kazanski univerzitet si pač sme čestitati, da dobi v krog svojih profesorov

mladež poduká, kakor ga po nepotrebnem mora. Deželni šolski svet se pa za Ljutomer tako briga, da kar ne potrudi volitve krajnega šolskega sveta, tebi nič meni nič, ne da bi se izrazil, zakaj da neče tega ali onega sposobnega učitelja. Vsled teh nerednostij ne more nijeden učenec I. razreda biti sposoben za višji razred. Ali nij to čudna spekulacija? Sploh se misli pri nas, da se dež. šol. svet jako boji tacihi učiteljev, kateri so „preultra“ rodoljubi. Pa odkar je lesem prišel Premrov, vedno čutimo nedostatek v učilnem osebju in nezadovoljnost tukajšnjega učiteljstva proti Premrovemu, ki si je pa radi premogočnosti prste opekeli. Ozirajoči se na razne historije, se nam sum vriva, da Premrov (ali Premrl) tudi pri dež. šolskem svetu nepotrebnosti mala, kali? Radi tega pa tudi mora ostrá interpelacija naših poslancev v okom priti temu. V kavarni v Ormuži se je ustil ta „krotitelj“, Premrl pred svojim kolegom, da mora vse „ukrotiti“ pri nas, kar narodno diše. Za kulise se pak vse jasno čuje.

Naši želodarski tržani se babajo, češ, da morajo vse „Kranjce“ iztirati, ter je nadomestiti z učitelji „der denkenden Nation“. Pa resno, 99 % slovenske mladeži se bode švabski učila zaradi 1 % konglomeratov, kaj še! Ako jih je zadosta, naj si „švabi“ tu sami utemelje svojo nemško narodno učilnico in dobe kacihi 6 nemških učiteljev iz Berolina makar. In vsled zopetnega propada pri nekeji seji radi „presvete“ nemščine, katero je Karel V. bil odločil svojemu šarcu, so se faktično baje izražali nekóji, da bodo sami svojo šolo imeli. A brez Slovencev ne bode — nič. Tačas sem mislil na ono žabo, ki je hotela vola dorasti. Ha! ha! Pervlje ne bode v Ljutomeri boljše, dokler ne iznose vseh starih kostij na pokoj.

Iz št. Jurja pod Kumom 14. avg. [Izv. dop.] Okrajni šolski svet v Krškem je poslal 12. t. m. krajnemu šolskemu svetu v št. Jurji pod Kumom dopis (šte. 443.) ki je za nas št. Jurčaneče v več nego enem oziru zanimiv. V onem dopisu, ki je seveda stiliziran v medvedovej nemščini (saj družega jezika mi št. Jurčani menda nikakor ne umemo), se čita, da je c. kr. okrajni šolski svet 30. pr. m. imel sejo, kar nij ničesa

učenjaka, kateri bi bil kinč vsake visoke šole v Evropi. V tem je prepričan vsak, kdor je sposoben čitati njegove spise, ter sme soditi v tem obziru. To visoko veljavo mladega g. profesora izrekel je sam g. Sreznjevskij maj., ko ga je po okončavši se učeni razpravi proglasil z veliko pohvalo za doktora st. peterburške univerze, za svojega kolega, kar so poslušalci pritrdili z glasnimi slava-klici.

Mej mnogočislanimi pozdravitelji (gratulantni) novega g. doktora imeli ste tudi Slovenci svojega zastopnika, ter ste se mu na tak način i vi zahvalili, zahvalili lično za njegov velik trud ne samo v njegovo, no i vašo čast in slavo, da ste namreč po njem in vi bili zanimiv predmet slovesno-učene obravnave v dvoranah univerzitet ruske stolice — pisatelj teh vrstic se je predrznil, osvojiti si za ta trenotek poslanstvo vseh Slovencev, ter čestitati našemu sobratu i nekako posebnemu ljubimcu k blestnemu vspehu, kar mi pa blagovolite ne zameriti.

F. M. Štifter.

nenavadnega pri okrajnih i krajnih šolskih svetih nemškutarških, ki jako rádi posejajo ter sedé tuhtajo, kako bi mogli slovensščini škodo vati ali kako neumno ugauti. V omenjeni seji se je pak posvetovalo o dnevih za skušnje šol, ki so v okraju Krškem, ter o vodjáb, ki imajo pri takovih skušnjáh navzoči biti ter skušnje „voditi“. Za št. Jursko enorazredno šolo je bil v onej seji 14. september odločen za skušnjo ter za nje vodjo imenovan neki gozdar „Scheijer“; takov odlok je storil naš okrajni po večini nemškutarški šolski svet, ki jako rad poseja in modruje. — I res! lepše nij mogel izmodriti, nego je ono, ki se črno na belem čita v njegovem dopisu št. 443. Naš učitelj je na prvi dan septembra poklican k vojaškim vajam in — 14. dan septembra bode se vrčila tukaj skušnja! Ta bo lepa! Ali pak okrajni šolski svet Krški res nij vedel, da je naš učitelj tudi vojak? Ali se „učeni gospodje“ onega krajnega šolskega sveta res niso uteguli brigati za takove „malenkosti“? V tem navedenem slučaju sta si okrajni šolski svet i vojaško povelništvo prišla navzkriž. Ali če vzamemo više inštanice, bode moral vojni minister ministra nauka opomeniti, ka se bode zadnji tudi za kaj družega nego za šolske paragrafe moral brigati; in kaj bode, če se ti dve viši inštanici v tej čutiljivej točki spreti? Se-li ne bode prelivala kri? I to vse bi morala „učena nemškutarška gospoda“ okrajnega šolskega sveta na vesti imeti? Moj bog! I lejte! okrajni šolski svet v Krškem bode na ta način postal historičen. Različna so pota, po kojih postane človek „slaven“. — Gosp. učitelja pa opomnimo, ka se v novem času vsak vojak, ki pride za eden, dva ali tri dni prepozno k vajam, za toliko dnij v temnico zapré, ter da mu od 6—6 ur nekaj na roko i nogo denó, kar slovenski fantje imenujejo „roženkranc“ i vsak drugi dan se mora zaprti še postiti, a mora tudi toliko dnij dalje pri vajah biti, kolikor jih je zamudil tako je nekov vojaški ukaz. Dober tek! — Sigurno boste, g. učitelj, raji ustregli vojaškim poveljem, nego onemu c. k. okrajnega šolskega sveta; i vendar ste tudi dolžni svojo stanovsko dolžnost izpolniti! Kedo vas bode odvezal? Mar okrajni šolski svet, ki se po onem povelji res mora prištevati k „imenitnostim“ kranjske dežele.

Drugo kar je v dopisu šte. 443. okr. š. sveta zanimivo, je to, da je imeoval za vodjo pri skušnji gozdarja Scheijerja. Mora se priznati, da je v tem oziru ne le dobro, temveč še celo izvrstno rešil svojo nalogo. Da, renegatov je malo i to malo številice slovenskih begunov okr. š. svet v Krškem neki dobro študira.

Takovi slovenski politični breznačajniki imajo pri nemškutarjih — kdo bi sovražil lastno krv — mnogo veljave i izvršujejo jako „vestno“ nalogo ovaduhovanja, očrnenja narodnjakov. Za to se (v tem nas jako dobro podučeva izkustvo) — večjidel takovi nastavljaajo za vodje pri izkušnjáh, se ve da te-le od nemčurskih okr. š. svetovalstev, ki se za ta posel posebno kvalificirajo. Pri izkušnji je najboljša prilika za vodjo nemškutarškega, da pika učitelja, ki je značajnejš, ter da ga potem priporoči „ad expropriationem“ nemškutarškemu vladarstvu — pardon — samovladarstvu. Ali takvi „vodje za skušnje“

kaj vedo ali ne, za to se nemate brigati nemčurski okr. š. svet. Gospodin Scheijer! ne zamerite nam, ko so nam takova premišljevanja prišla na misel o priliki vašega naimenovanja. Kako natanko i točno izpolnuje okr. š. svet v Krškem svojo nalogo, naj vam kaže sledeče: Naša šola je v jako bednem stanji. Kolikokrat se je obrnil tukajšnji krajni šolski svet s prošnjo do okr. š. sveta, da naj stori svojo dolžnost, tolikokrat je bil odbit ali pa se mu nij odgovorilo. Zahteva se uže za leto 76 proračun za šolske potrebe, a vrnili nam niso niti onih za 74. leto. Da nekové šolske oblasti tako strašno zanemarjajo svojo dolžnost, je lahko razvidno, da tu za šolo vneti možje do nje vsako veselje izgubivajo, te da so neuspeha novih šolskih postav največ krivi njeni izvršujoči organi, ki se najprvlje pečajo za nemčursko politiko, a slednje je stoprv za šolo, za kojoj jim pak pri jako težavnem delovanji v prvej primanjkuje mnogo mnogo časa.

Položaj našega kraja je izpostavljen ob zimi silno mrzlim vetrom — saj smo pod Kumom. Okna, vrata, peč itd. so pak v našej šoli v nepopisljivem stanji. Otrok se nam mora smiliti, ki več kot eno uro daleč v naj hujšej zimi v šolo prispe, a se niti tam ogreti ne more, ampak ga zviya mraz ter ga stresa do zadnje kosti; a otrok bi naj bil pazen na poduk tudi na polovico zmrzlega učitelja? Kdor to zahteva, kakovo ime mu li pristuje? A okr. š. svet v Krškem se dozdeva, da zahteva takove nemogočnosti!

R—v.

Domače stvari.

— (Narodna čitalnica Kamniška) napravi besedo dne 22. t. m. s programom: a) „Domovina“, zbor sè samospévom baritonš in I. tenora. b) „Simphonie“, koncertni komad za dvoje gosle in glasovir. c) „Zvezdi“, zbor. d) „Erinnerung an Ems“, koncertni komad za citre. e) Gledališčina igra: „To sem bil jaz“, v 1. dejanji. f) Ples. K tej besedi so uljudno vabljeni udje in sposobni upeljani neudje. Odbor.

— (Požar.) 12. t. m. je pogorelo v Hajdini pri Ptuju četvero hiš in 6 družih poslopij.

— (Pretep in uboj.) Iz Gorice se nam piše: Nedeljo 15. t. m. so se stekli vaščanje Kronberški z Ajšovicijani; bilo je „mesarsko klanje“, vsled katerega je denes v torek ob 6 uri zjutraj umrl nek kmet iz Ajšovice, zapustivši še mlado vdovo in sedmero otrok; ubijalec se je sam sodnji izročil. Trije so ranjeni, eden smrtno, ki bode teško ozdravel.

— (Iz Solkana.) Nedeljo zjutraj se je pripeljal hribovec v Gorico; na poti doide poznano ženo ki je šla peš na božjo pot k sv. Roku v Gorico in jo povabi naj sede na voz. Še nije se dobro vsela reva k njemu, se utrga žlajf, konj se splaši in dirja po nevarnem klanecu, voz prileti v kameneno kolono in ubogo vrže tako nesrečno na tla, da je tekoj mrtva estala. Baš ta dan so zasačili na sv. gori necega Furlana ki je menjaval mej neumnim ljudstvom ponarejene bankovce po 5 gold.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni
Revalesscière du Barry
v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicín in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i nadubo, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vitoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in bledanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shušanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenca in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošilja na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.
Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.
Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.
James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.
Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.
Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.
Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.
Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.
Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.
Spričevalo št. 76.921.

Obergimpfern, (Badensko), 22. aprila 1872.
Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.
Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijšo bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.“

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf.
na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.
Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shušjanji in hipohondriji.
Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanji in hujšanju.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušateljja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznađejni prsni bolečini in pretresu čutnic.
Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tišanju v prsni.
Št. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 3 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v puščah a 2 gold. 50 kr in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatee v prahu in v puščah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“.

v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lóni Ludvig Müller, v Mariboru M. Morid, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čerovicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. (203)

Dunajska borza 20. avgusta.
(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	55 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	20
1860 drž. posojilo	111	50
Akcije narodne banke	922	—
Kreditne akcije	211	90
London	111	80
Napol.	8	94
C. k. cekini	5	28
Srebro	101	55

Oglas. (281—1)

Stariši pozor!

S 16. oktobrom začne tukajšna c. kr. pripravnica svoje drugo šolsko leto. Kakor znano, je namen te šole, prevelikemu pomanjkanju ljudskih učiteljev v okoliščini. Do sedaj je moral vsak, kdor je hotel stopiti v učiteljsko izobraževališče, naj manj spodnjo gimnazijo ali realko dovršiti, zdaj nij tega več treba, ampak popolno zadostuje, da eno leto to pripravnico z dobrim vspehom obiskuje in po prestopnem sprejemnem izpitu se sprejme v izobraževališče. Pogoji za sprejem v pripravnico so: 1. dovršeno 14. leto; 2. telesna sposobnost in нравna nepokvarjenost; 3. odpustno spričevalo ljudske ali meščanske šole. Sprejemajo se dečki in deklice in sicer vsak dan od denašnjega dne začeni do 16. oktobra ustmeno in pismeno pri podpisnem voditeljstvu. Pridni učenci dobé 50 gold. državne štipendije. Ta šola nij namenjena le za okoličane, ampak ravno tako za Kraševce in Vipavce in sploh vsacega, kdor se hoče oglasiti. Želeti bi tedaj bilo, da bise mnogo mladine udeležilo. V Proseku, 17. avgusta 1875.

Voditeljstvo c. kr. pripravnice.

Komí.

Dober in izurjen **specerijski prodajalec** na drobno se v enej zelo čis ani trgovski hiši naše kranjske kronovine takoj v službo sprejme. Zahteva se znanje nemškega in slovenskega jezika in dobra spričevala. Oglasi naj se p. šljejo pod napisom S 1000 poste restante v Ljubljani. (276—3)

Hiša z 2 nadstropjema

in **Hišnim vrtom** je na prodaj v Ljubljani, rožne ulice šte. 112, katera se nahaja v prav dobrem stanu. Pogoji so ugodni. Natančneje pové lastnik **Luka Gradišnik,** na Vranskem pri Celji. (266—3)

Sirovi loj
kupujeta vsaki čas po najvišji ceni
Karl Pamperl-ova sina,
Topilnica za loj, svečarja in mlarnica,
zaloga vžigalnih, svetilnih in masčobnih tvarin
v CELOVCI na Koroškem.
(169—3)

Zaloga poljedeljskih mašin

od **B. Smetan v Gradcu (Griesgasse),**
priporoča svoje najboljše in prav cenó
Ročne mlatilne mašine s patentiranimi vreten-skimi bobni po 110 gld.
Vlačilne mašine od 270 do 300 gld.
Vinte za žito snažiti, male 35 gld., velike 50 gld.
Trieur (mašina za iztrebljenje kokalja in grahora) 135 gld.
Ročna mašina za ličkanje turšice 35 gld.
Ročni mlin za debelo mleti, mali 75, veliki 95 gld.
Rezalnik za repo ribati, mali 35 gld., veliki 50 gld.
Preše za vino in sadni mošt od 100 do 365 gld.
Škoporezne mašine od 75 do 100 gld.
Plugi razne vrste od 12 do 20 gld.
Katalogi in **zapiski cen** se franco pošiljajo, če se želi. (280—1)

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske špecialitete
Gabriel Piccolija,

lekarja v Ljubljani, na dunajskej cesti.
Anaterinova ustna voda in zobni prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnilobo in majanje zob, zoper differitis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepí dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bude gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.
Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezokusno in ne slabodiseče, 1 originalna steklenica 80 kr.
Pravi sajđicev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucet škatelj 6 gold. 60 kr.
Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človeštvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisadnih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.
Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.
Glycerin-Crème. je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.
Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Špecialno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.
Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.
Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.
Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega leka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bude radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.
Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti **poštnemu povzetju.** (132—84)

Tujsca.
19. avgusta:
Evropa: Lužer iz Novega mesta. — Poper iz Pilzna. — Čeligi iz Gradca.
Pri Slonu: Malabota iz Trsta. — Bavdek iz Dunaja. — Wiedeman iz Trsta. — Mandrovič iz Zagreba. — Frederik iz Celovca. — Merati iz Trsta. — Holasy iz Dunaja. — Kraus iz Trsta.
Pri Maličci: Karnis iz Pešte. — Serbec iz Ptujja. — Rapovš iz Zagorja. — Wolheim iz Dunaja. — Wanek iz Brna. — Weis iz Dunaja. — pl. Czernik iz Trsta. — Wasserman iz Dunaja.

Strelovod.
Pogostne strele v poslednjem času v poslopja, ki so brez strelovoda, napotije so podpisanega, da opozori posebno občinstvo na svoje poskušene strelovode najnoveje sestave in je priporoča. Stroški se naznanijo, in so izračunjeni prav po ceni. **Ignacij Tagleicht,** skladišče strelovodov, na drobno in debelo. Od 12. avgusta 1. Heiligenkreuzerhof, Grashofgasse 3, Wien.
Naročila iz provincij bodo hitro in redno izvršene. (269—5)